Απόφαση υπ’ αριθμ. 5/2016 του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου

ΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ Η.Ε.Α.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Απόφαση υπ’ αριθμ. 5/2016

Περίληψη:

1. Η **συν. Μαρία Σαράφογλου** κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι παρεβίασε την δεοντολογία. Επίπληξη.
2. **Η συν. Όλγα Τρέμη** κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι σε δύο περιπτώσεις δεν παραβίασε τη δεοντολογία, ενώ για δύο άλλες υπάρχει παράβαση. Επίπληξη.
3. Ο **συν. Γιάννης Πρετεντέρης** κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι δεν παραβίασε τη δεοντολογία.
4. Ο **συν. Μανώλης Καψής** κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι παρεβίασε την δεοντολογία. Επίπληξη.

==========

Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ενώσεως Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών συνήλθε σήμερα Τρίτη, 5 Απριλίου 2016 υπό την προεδρία της προέδρου συν. Αγγελικής Γυπάκη και με την παρουσία των τακτικών μελών συν. Πόπης Χριστοδουλίδου,

Γιώργου Μέρμηγκα, Κωνσταντίνου Κορέλλη, Γιάννη Αποστολόπουλου, καθώς και της γραμματέως Μαρίας Χριστοφοράτου, προκειμένου να εκδώσει απόφαση επί της από 07.07.15 αυτεπάγγελτης πειθαρχικής δίωξης του Συμβουλίου κατά των **συν. Μαρίας Σαράφογλου, Όλγας Τρέμη, Γιάννη Πρετεντέρη** και **Μανώλη Καψή.**

Σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ. 11 του Καταστατικού, 1η παράταση στην υπόθεση, δόθηκε στις 22.09.15 και 2η παράταση δόθηκε στις 22.12.15.

Το ΠΠΣ στην από 3η συνεδρίασή του (07.07.15), αποφάσισε την άσκηση αυτεπάγγελτης δίωξης με το ακόλουθο κατηγορητήριο:

«Το ΠΠΣ, αφού έλαβε υπόψη :

Α) Την υπ' αριθμ. 252/03.07.15 ανακοίνωση του Εποπτικού Οργάνου Δεοντολογίας, στην οποία, εν όψει του δημοψηφίσματος, επισημαίνεται, μεταξύ άλλων:

«Σε μία δύσκολη συγκυρία για τη χώρα καλείται ο ελληνικός λαός να κάνει τις δημοκρατικές επιλογές του. Βασική προϋπόθεση είναι η αντικειμενική ενημέρωση με σεβασμό της κάθε άποψης, έργο που πρέπει να επιτελούν οι κατά περίπτωση εμπλεκόμενοι δημοσιογράφοι.

Δυστυχώς, ορισμένοι συνάδελφοι κυρίως σε τηλεοπτικά μέσα, αντί να ακολουθούν με την επιβαλλόμενη αυστηρότητα τους κανόνες δεοντολογίας, εκτρέπονται σε παραβατικές συμπεριφορές, υποκαθιστώντας το δημοσιογραφικό λειτούργημα με απροκάλυπτη προπαγάνδα.

…

Το Εποπτικό Όργανο Δεοντολογίας, ιδιαίτερα επισημαίνει την ανάγκη αποφυγής διχαστικής ατμόσφαιρας που κατά πρώτο λόγο πλήττει το κοινωνικό σύνολο και την ίδια τη χώρα. Αντίθετα η αναγκαία ενότητα στη βάση λειτουργεί υπέρ του συνόλου και του εθνικού συμφέροντος…».

Β) Καταγγελίες πολιτών που διαβιβάσθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΣΗΕΑ προς το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, προκειμένου να επιληφθεί.

Γ) Αποσπάσματα συγκεκριμένων τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών.

Δ) Το άρθρο 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας στο οποίο, μεταξύ άλλων, τονίζεται: *«…Η πληροφόρηση είναι κοινωνικό αγαθό και όχι εμπόρευμα ή μέσο προπαγάνδας…»*, καθώς και τα εδάφια γ' και δ' του ιδίου άρθρου στα οποία επισημαίνεται αντίστοιχα ότι ο δημοσιογράφος οφείλει: *«Να σέβεται και να τηρεί το διακριτό της είδησης… την αναγκαία αντιστοιχία τίτλου και κειμένου και την ακριβή χρησιμοποίηση φωτογραφιών, εικόνων, γραφικών απεικονίσεων ή άλλων παραστάσεων»* και *«Να μεταδίδει την πληροφορία και την είδηση ανεπηρέαστα από τις προσωπικές πολιτικές, κοινωνικές, θρησκευτικές, φυλετικές και πολιτισμικές απόψεις ή πεποιθήσεις του»*.

Ε) Το άρθρο 7, παρ. 1, εδάφιο α' του Καταστατικού της ΕΣΗΕΑ στο οποίο τονίζεται, ότι τα μέλη της ΕΣΗΕΑ οφείλουν: *«Να ασκούν τη δημοσιογραφία ευσυνείδητα και με καλή πίστη, να τηρούν την επαγγελματική αλληλεγγύη και να δείχνουν διαγωγή, συμπεριφορά και ήθος ανάλογες με το λειτούργημα που ασκούν»*.

Αποφασίζει την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας για τους κατωτέρω αναφερόμενους συναδέλφους του **Τ/Σ «Mega»** με τα αντίστοιχα σκεπτικά:

α) Για την **συν. Μαρία Σαράφογλου**, (με ψήφους 3 έναντι 2).

Επειδή λειτουργούσε με προπαγανδιστική συμπεριφορά στον Τ/Σ "Mega". Ενδεικτικά, στις 02.07.15 σε απογευματινή ειδησεογραφική εκπομπή με καλεσμένο τον ηθοποιό Κλέωνα Γρηγοριάδη και σε διαμαρτυρία του για τη στάση των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών σε σχέση με το δημοψήφισμα εκείνη απάντησε :

Μ.Σαράφογλου: Εσείς που μιλάτε αυτή τη στιγμή; Δεν μιλάτε σε μας;

Κ.Γρηγοριάδης: Βεβαίως μιλάω. Αυτό δεν είναι σοβαρό επιχείρημα. Επιτρέψτε μου να σας πω …θα πρέπει να μετρήσουμε πόσοι μιλήσανε σήμερα με την δική μου άποψη και πόσοι με την άλλη. Ξέρετε καλά και το ξέρει όλη η Ελλάδα μην κοροϊδευόμαστε…

Μ.Σαράφογλου: Μα με συγχωρείτε πολύ, δεν φταίω εγώ αν όλες οι κοινωνικές ομάδες τάσσονται υπέρ του ΝΑΙ…

Κ.Γρηγοριάδης: Α…σωπάτε…Όλες οι κοινωνικές ομάδες, που εσείς προβάλλετε, τάσσονται υπέρ του ΝΑΙ.

Μ.Σαράφογλου: Νομίζω τώρα γίνεστε άδικος, κ. Γρηγοριάδη..

Κ.Γρηγοριάδης: Εσείς είστε άδικη και αυθαίρετη. Εσείς πώς ξέρετε ότι όλες οι κοινωνικές ομάδες τάσσονται υπέρ του ΝΑΙ;

Παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού και άρθρου 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και του

εδαφίου δ’ του ιδίου άρθρου.

β) Για την **συν. Όλγα Τρέμη**, (με ψήφους 3 έναντι 2).

Επειδή :

1) Στις 02.07.15 στο βραδινό δελτίο ειδήσεων του Τ/Σ “Mega” με καλεσμένο τον αναπληρωτή υπουργό Θεόδωρο Δρίτσα και σε παρατήρησή του ότι πουθενά δεν προβάλλονται και υποστηρικτές του «ΟΧΙ» από τους αναμένοντες στα ΑΤΜ, η συν. Τρέμη απαντά: «Δεν βρήκαμε ούτε έναν, σας βεβαιώ, ούτε έναν…».

Και βέβαια παραβλέποντας το γεγονός ότι προηγουμένως σε μεσημβρινό δελτίο της ίδιας ημέρας, ρεπόρτερ του σταθμού είχε εμποδίσει συνταξιούχο, επειδή φαινόταν υποστηρικτής του «ΟΧΙ», ώστε να μην ολοκληρώσει την άποψή του.

2) Στο δελτίο ειδήσεων της 03.07.15 του ίδιου σταθμού, υπήρχε ο τίτλος «Δήλωση-Βόμβα από την Λούκα Κατσέλη. Τα λεφτά φτάνουν μέχρι τη Δευτέρα». Το ρεπορτάζ μετέδιδε η συν. Σοφία Δήμτσα με την επισήμανση ότι: «Η Λούκα Κατσέλη δήλωσε ότι υπάρχουν χρήματα στις τράπεζες έως τη Δευτέρα».

Στην πραγματικότητα η κα. Κατσέλη με τη δήλωσή της ήθελε να διαβεβαιώσει ότι ήδη μέχρι τη Δευτέρα 06.07.15, υπήρχε απόλυτη κάλυψη των καθορισμένων ποσών προς ανάληψη. Όμως, η συν. Τρέμη έσπευσε να συνδέσει την εξέλιξη αυτή με το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, σημειώνοντας:

«Πάντως αξιωματούχοι της ΕΚΤ έχουν εξαρτήσει τις αποφάσεις τους από το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, με ό,τι αυτό σημαίνει».

3) Δέχθηκε σε δελτία ειδήσεων της ίδιας περιόδου την προβολή φωτογραφίας με πρόσωπα αναμένοντα σε ΑΤΜ, η οποία ενώ προερχόταν από την Νότια Αφρική παρουσιαζόταν ότι ήταν φωτογραφία από την Ελλάδα.

Παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού και άρθρου 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και των εδαφίων γ' και δ' του ιδίου άρθρου.

4) Σε βραδινή εκπομπή στις 05.07.15 στον Τ/Σ "Mega" και σε διαμαρτυρίες για προπαγανδιστική συμπεριφορά από τον καλεσμένο τότε υπουργό Υγείας Παναγιώτη Κουρουμπλή, παρεσύρθη σε εξυβριστική αντιπαράθεση με τις φράσεις «Δεν πάτε με τα καλά σας», «Είστε άθλιος», «Είστε αθλιότατος», πλήττοντας τη δημοσιογραφική της λειτουργία.

Παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού.

γ) Για τον **συν. Γιάννη Πρετεντέρη**, (με ψήφους 3 έναντι 2).

Επειδή σε βραδινή εκπομπή της 05.07.15 στον Τ/Σ "Mega" και σε διαμαρτυρίες για προπαγανδιστική συμπεριφορά από τον καλεσμένο τότε υπουργό Υγείας Παναγιώτη Κουρουμπλή, σε φραστική αντιπαράθεση, παρεκκλίνοντας από το δημοσιογραφικό του έργο και τη δεοντολογία ανέφερε: «Κύριε Κουρουμπλή, εγώ τον ανεψιό μου δεν τον διόρισα με φωτογραφική διάταξη στο ΕΣΥ», και ο κ. Κουρουμπλής να προσθέτει: «Είστε άθλιος, διότι ξέρετε πολύ καλά ότι δεν υπήρξε…».

Παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α’ του Καταστατικού.

δ) Για τον **συν. Μανώλη Καψή**, (με ψήφους 4 έναντι 1).

Επειδή ως διευθυντής σύνταξης ειδήσεων του Τ/Σ “Mega” δεν παρενέβη, ως όφειλε, σε ενημερωτικές εκπομπές και σε δελτία ειδήσεων που καταγγέλθηκαν ως προπαγανδιστικά.

Ενδεικτικά, δεν παρενέβη στην προβολή φωτογραφίας από την Νότια Αφρική με ουρές σε ΑΤΜ, η οποία εμφανιζόταν ότι δήθεν προέρχεται από την Ελλάδα.

Επίσης, δεν παρενέβη στην αντιδεοντολογική ενέργεια ρεπόρτερ του σταθμού που είχε εμποδίσει συνταξιούχο, επειδή φαινόταν υποστηρικτής του «ΟΧΙ» ώστε να μην ολοκληρώσει την άποψή του.

Στο ίδιο πλαίσιο, επέτρεψε στο απογευματινό δελτίο ειδήσεων στις 04.07.15 να υπάρχει ο τίτλος «Κούρεμα καταθέσεων τουλάχιστον στο 30% σε καταθέσεις άνω των 8.000 ευρώ», προκαλώντας αναστάτωση και ανησυχία στους πολίτες, αναπαράγοντας αβασάνιστα ανυπόστατο δημοσίευμα της εφημερίδας “Financial Times”.

Παραβάσεις του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α’ του Καταστατικού και άρθρου 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και των εδαφίων γ’ και δ’ του ιδίου άρθρου».

Το ΠΠΣ ασχολήθηκε με την εξεταζόμενη υπόθεση μετά από σωρεία καταγγελιών που διαβιβάστηκαν από την πλειοψηφούσα σύμβουλο συν. Μαρία Αντωνιάδου, που εκτελούσε καθήκοντα προέδρου, λόγω μη συγκροτήσεως σε σώμα του νέου Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΣΗΕΑ. Οι καταγγελίες διαβιβάστηκαν με τα υπ' αριθμ. 12/08.07.15 και υπ' αριθμ. 17/09.07.15 σχετικά έγγραφα, προκειμένου το ΠΠΣ να επιληφθεί.

Το ΠΠΣ, εξέτασε τις καταγγελίες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται περιληπτικά οι ακόλουθες πλέον αντιπροσωπευτικές:

Αγγελική Σταματοποπούλου:

«Είναι πραγματικά τρομακτικό σε μία δημοκρατική χώρα να προπαγανδίζουν ασύστολα και ανεξέλεγκτα οι δημοσιογράφοι (Σκάϊ Mega ΑΝΤ1), εξυπηρετώντας τα ιδιωτικά συμφέροντα που τους αμείβουν χωρίς την παραμικρή συστολή. Το ποτήρι ξεχείλισε. Θα πρέπει επιτέλους να πάρετε ανοιχτά μία θέση και να σταθείτε πραγματικοί στυλοβάτες στο λειτούργημα που ασκείτε».

Νικόλαος Βολικάκης:

«Παραπληροφόρηση και καταστροφολογία από τα μεγάλα ιδιωτικά κανάλια και ιδιαίτερα από Mega και Sky.

Παρουσιάζουν ψευδή πλάνα και φωτογραφίες. Αφιερώνουν χρόνο τεσσάρων λεπτών για το ΟΧΙ έναντι 45 λεπτών για το ΝΑΙ.

Κόβουν με θράσος στον αέρα άτομα που υποστηρίζουν το ΟΧΙ.

Πρόκειται περί κατευθυνόμενων ειδήσεων που προσβάλλουν τη νοημοσύνη κάθε Έλληνα πολίτη. Ζητώ να επιληφθείτε, όπως έχετε χρέος, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος».

Ιωάννα Γαυρίδου:

«Καταγγέλω το Sky και το Mega για προπαγάνδα, καταστροφολογία και κινδυνολογία εν όψει του δημοψηφίσματος, έχοντας ως μόνο σκοπό να εκφοβίσουν τον κόσμο και εξυπηρετώντας μόνο τα δικά τους συμφέροντα. Οι δημοσιογράφοι ξεχνούν τον όρκο που έδωσαν για αμερόληπτη και αντικειμενική ενημέρωση του κόσμου…».

Εύα Κοσμά:

«Οι μαύρες ημέρες που ζει σήμερα η δημοκρατία στην Ελλάδα με τα ιδιωτικά ΜΜΕ (Sky, Mega, Ant1 κλπ.) … με την ολοκληρωτική συντριβή κάθε αντίθετης φωνής θα πρέπει να σας θέσει σε εγρήγορση και να πράξετε τα δέοντα… Σώστε τουλάχιστον την αξιοπρέπεια των λίγων -δυστυχώς- σοβαρών δημοσιογράφων, που έχουν επιλέξει να ακολουθήσουν τον δύσκολο δρόμο της πραγματικής ενημέρωσης…».

Γιώργος Λαμπροκωστόπουλος:

«Αγανάκτηση για τα όσα γίνονται στο Sky, με την μαύρη προπαγάνδα, την τρομοκρατία του κόσμου με τους Τούρκους να έρχονται, την έναρξη εμφυλίου στην Ελλάδα και άλλα πολλά. Πολιτικές εκπομπές και παραμονή δημοψηφίσματος που απαγορεύεται. Στραβά μάτια κάνει και ο εισαγγελέας.

Απροκάλυπτη προπαγάνδα και στο Mega όπου η κα. Σαράφογλου μας είπε ότι όλοι οι φορείς είναι με το ΝΑΙ και δεν βρίσκει κανέναν να υποστηρίξει το ΟΧΙ. Ούτε και η κα. Τρέμη βρίσκει κανένα με το ΟΧΙ όπως είπε στο Δρίτσα. Είδαμε ζωντανά να κόβουν στον αέρα κάποιον που ήταν με το ΟΧΙ. Βγάλανε και φωτογραφία από τη Νότια Αφρική ότι δήθεν ήταν από την Ελλάδα.

Τα ίδια και στον Ant1. Μάθαμε ότι η Ελλάδα πτώχευσε στις

ειδήσεις με την κα Χούκλη και ότι γίναμε Βόρεια Κορέα . Ότι τα νησιά αδειάζουν από τους τουρίστες και άλλα ανάλογα με απίστευτη προπαγάνδα. Αυτή είναι η δημοσιογραφία; Όλοι στην υπηρεσία των καναλαρχών με τις εργολαβίες, τα θαλασσοδάνεια και τις μίζες. ΚΑΤΑΝΤΗΜΑ ΚΑΙ ΑΙΣΧΟΣ.

Η ΕΣΗΕΑ τι ρόλο παίζει;».

Θανάσης Νεοφώτιστος:

«Το MEGA όλη την εβδομάδα αυτή μέχρι το δημοψήφισμα έδειχνε προπαγανδιστικές και καταστροφολογικές ενημερώσεις, φοβίζοντας τον κόσμο με καθόλου αντικειμενική άποψη και δημοσιογραφία που μίλαγε μόνο για το ΝΑΙ σε ένα ποσοστό 90%… καθόλου αντιπροσωπευτική στο σύνολο του κοινού… Αυτό δεν ήταν απλά μία προπαγάνδα. Ντροπή».

Κλεομένης Σαλαπάτας:

«Αισχρή προπαγάνδα ΣΚΑΙ, MEGA.

Η προπαγάνδα από τα ΜΜΕ γενικότερα αλλά ειδικά από αυτά τα δύο κανάλια έχει ξεπεράσει τα όρια της λογικής. Διασπείρουν ψευδείς ειδήσεις, δίνουν ελάχιστο ή καθόλου χρόνο στους υποστηρικτές της άλλης άποψης. Η παραπληροφόρηση αυτή …είναι αδιανόητο να περνά έτσι».

Αθηνά Κατατζόγλου:

«Όλη την εβδομάδα σας βάζουν όλους στο ίδιο σακί.. Θεωρείτε σωστό η κα. Σαράφογλου να προκαταλαμβάνει το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος λέγοντας ότι οι περισσότεροι λένε ΝΑΙ. Να σπρώχνουν ηλικιωμένους επειδή έχουν διαφορετική γνώμη από τον Μπόμπολα. Να προβάλλουν σκηνές από τη Νότια Αφρική και να λένε ότι είναι εδώ. Αν είστε έντιμοι άνθρωποι θα πρέπει να παρέμβετε…».

Βασίλης Μπαρμπετάκης:

«Σε αυτή την κρίσιμη ώρα για τη χώρα μας θέλω να υποβάλω την διαμαρτυρία μου στην Ένωσή σας, για την παραπληροφόρηση και την παραβίαση βασικών κανόνων του λειτουργήματός σας από μεγάλη μερίδα τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών συναδέλφων σας. Πιστεύω ότι επιτέλους θα πρέπει να παρέμβετε και η Ένωσή σας να μην έχει μόνο διακοσμητικό ρόλο. Κάποια στιγμή θα πρέπει να υπερασπιστούμε το δικαίωμά μας στην πραγματική ελευθερία του τύπου, που τώρα δεν υπάρχει…».

Το Συμβούλιο ανέτρεξε, επίσης, σε καταγραφές διάφορων εκπομπών που είχε στην διάθεσή του, ώστε με ενδελεχή έρευνα να γίνει διασταύρωση και να υπάρχει άμεση αντίληψη για τα καταγγελόμενα πειθαρχικά παραπτώματα.

Μετά παρέλευση τριμήνου από τη κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας, μέλος του Συμβουλίου έθεσε θέμα αναρμοδιότητας, υποστηρίζοντας ότι αρμόδιο για την εξέταση της υπόθεσης ήταν το Εποπτικό Όργανο Δεοντολογίας. Η άποψη αυτή ετέθη στην προβλεπόμενη κοινή συνεδρίαση των δυο Πειθαρχικών Συμβουλίων, παρότι με σαφήνεια το Καταστατικό ορίζει ότι: *«Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο δικάζει τα πειθαρχικά παραπτώματα, ύστερα από καταγγελία του ΔΣ ή ενός μέλους ή ενός τρίτου ή και αυτεπάγγελτα»*. Αυτή άλλωστε είναι η πάγια πρακτική για όλους τους συναδέλφους, χωρίς ποτέ να αμφισβητηθεί.

Στην κοινή συνεδρίαση των δυο Πειθαρχικών, εκλήθη και η νομική σύμβουλος, η οποία σύμφωνα και με τα μέχρι τώρα ισχύοντα τόνισε:

«Το ΕΟΔ καταγγέλει και δεν εκδικάζει, αρμοδιότητα που ανήκει

κατά περίπτωση στα αρμόδια Πειθαρχικά Συμβούλια…». Επ' αυτού δεν υπήρξε άλλη άποψη, όπως προκύπτει από το πρακτικό και το ΠΠΣ συνέχισε κανονικά τη διαδικασία.

Κλήθηκαν και κατέθεσαν οι μάρτυρες των εγκαλουμένων:

Μάρτυρες της **συν. Μαρίας Σαράφογλου**:

Ο **συν. Παύλος Τσίμας**, μεταξύ άλλων, κατέθεσε:

«…Προφανώς η φράση ήταν ατυχής, αλλά όλο ήταν μια ατυχής στιγμή. Ο κ. Κλέων Γρηγοριάδης έκανε λάθος να διατυπώσει προσωπική κριτική στη δημοσιογράφο, ενώ ήθελε να ασκήσει κριτική στο κανάλι. Προφανώς η δήλωση της κας. Σαράφογλου εννοούσε προηγούμενους καλεσμένους, που στήριζαν το Ναι. Δεν νομίζω ότι αποτελεί είδος δημοσιογράφου που ήθελε εκείνη τη περίοδο να κάνει προπαγανδιστικές παρεμβάσεις.

…

Ήταν ένα παράξενο προεκλογικό επταήμερο. Μέσα σε όλη ατή τη σύγχυση δεν μπορούμε να περιμένουμε από το δημοσιογράφο «να βγάλει το φίδι από την τρύπα».

Ο **συν. Βασίλης Μπίτσης**, είπε, μεταξύ άλλων:

«…Ως προς την εκπομπή, διαπίστωσα μια εριστικότητα από τον καλεσμένο και μια επιμονή να μιλάει για «χούντα» της ιδιωτικής τηλεόρασης. Ας μου επιτραπεί να πω ότι ήθελε να επιβάλλει τη δική του άποψη με έντονο και εριστικό τρόπο. Η κα. Σαράφογλου καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης ήταν ευπρεπέστατη, ευγενέστατη και υπερασπίστηκε την δική της παρουσία, υπό την πίεση του τηλεοπτικού χρόνου και το κανάλι που εκπροσωπούσε.

…

Η δημοσιογραφική δεοντολογία επιβάλλει να ακούμε όλες τις απόψεις. Δεν μπορεί, όμως, ένας δημοσιογράφος να αφήνει αναπάντητες προσωπικές προσβολές ή προσβολές του Μέσου που σε αφήνει να εκφράσεις την άποψή σου.

…

Σωστά αντέκρουσε τις κατηγορίες του καλεσμένου περί «χούντας» των καναλιών.

…

Η αόριστη αναφορά «όλες» δήλωνε τη συντριπτική πλειοψηφία των κοινωνικών τάξεων.

… Ακόμη και αν έγινε ένα λάθος, δεν θεωρώ ότι έγινε από πρόθεση της κας. Σαράφογλου…».

Ο **συν. Βασίλης Χιώτης**, μεταξύ άλλων, ανέφερε:

«…Η φράση της κας. Σαράφογλου ότι όλες οι κοινωνικές ομάδες τάσσονταν υπέρ του Ναι, ενδεχομένως ήταν υπερβολή, αλλά από την άλλη, από ότι ενθυμούμαι και εγώ από το κλίμα εκείνης της προεκλογικής περιόδου, η πλειοψηφία των φορέων που είχαν εκφραστεί για το δημοψήφισμα τάσσονταν υπέρ του Ναι.

…

Το με τι κριτήρια έκανε το Mega την επιλογή των προσκεκλημένων του, δεν το γνωρίζω, αλλά θεωρώ ότι και οι δυο απόψεις είχαν την ευκαιρία να εκφραστούν μέσω του Mega. Τώρα εάν εκφράστηκαν ισομερώς ή αν η μια εκφράστηκε περισσότερο από την άλλη, δεν το θεωρώ ιδιαίτερης σημασίας για να μην υποστηρίξω ότι η υπερπροβολή του Ναι στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενδεχομένως να προκάλεσε και τα αντίθετα αποτελέσματα…

Πρέπει δε να σημειώσουμε ότι τη περίοδο εκείνη δεν ήταν εύκολο να εκπροσωπηθούν ισομερώς οι δυο απόψεις διότι οι

υποστηρικτές του Όχι, θεωρούσαν μάταιο να εκφράσουν τις απόψεις τους σε ΜΜΕ που οι ίδιοι θεωρούσαν ότι τάσσονταν υπέρ του Ναι…».

Μάρτυρες της **συν. Όλγας Τρέμη**:

Ο καθηγητής πανεπιστημίου **κ. Ηλίας Νικολακόπουλος**, είπε, μεταξύ άλλων:

«…Είναι προφανές ότι η περίοδος του δημοψηφίσματος, δηλαδή η εβδομάδα πριν από το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου ήταν εξαιρετικά φορτισμένη και πολωμένη…

…Είδα ότι η κα. Τρέμη εγκαλείται για ένα βίντεο από την Ν. Αφρική, αυτό δεν είναι στην αρμοδιότητά της να το επιλέξει στο δελτίο…

Είπα ότι οι σταθμοί φέρουν ευθύνη διότι δεν τήρησαν τις απαιτούμενες για λόγους αντικειμενικότητας αποστάσεις από τις δυο επιλογές. Δεν νομίζω, όμως, ότι γι' αυτό ευθύνεται η δημοσιογράφος που εγκαλείται. Αν με ρωτάτε ως εξωτερικό θεατή, προφανώς υπέχει πλήγμα ως προς την αντικειμενικότητα, που κάθε δημοσιογράφος πρέπει να έχει. Όμως, δεν μπορώ να καταλογίσει ευθύνη στη δημοσιογράφο για το πλήγμα που και η ίδια υπέστη.

***Ερ.:** Αυτή η έλλειψη ισηγορίας ήταν κατευθυνόμενη από τα κανάλια ή μετείχαν και δημοσιογράφοι;*

***Απ.:** Προφανώς η πολιτική γραμμή που ακολουθεί ένα Μέσο, εκπορεύεται και από την ιδιοκτησία. Η πολωμένη στα άκρα συγκυρία του δημοσιεύματος, οδήγησε σε μια σχεδόν πολεμική «επιλογή» εναντίον του Όχι. Να συμπληρώσουμε ότι η επιλογή αυτή αποδείχθηκε εντελώς αναποτελεσματική ως προς την έκβαση του δημοψηφίσματος και ενδεχομένως είχε ανάποδο αποτέλεσμα.*

…

Ερ.: *Στις 02/07 η κα. Τρέμη είχε καλεσμένο τον κ. Δρίτσα, όπου σε παρατήρησή του ότι δεν προβάλλονται υποστηρικτές του Όχι, η κα. Τρέμη απάντησε «δεν βρήκαμε ούτε έναν». Είπε αλήθεια ή ψέματα; Από την άλλη, σε μεσημβρινό δελτίο απωθήθηκε συνταξιούχος υποστηρικτής του Όχι από δημοσιογράφο.*

Απ.: *θεωρώ ότι έκανε μια προφανώς λανθασμένη εκτίμηση, δεν είναι βέβαιο ότι γνώριζε το μεσημβρινό περιστατικό, την διατύπωσε με υπερβολική αυτοεκτίμηση, στην οποία οφείλουμε όλοι να είμαστε επιφυλακτικοί».*

Η **συν. Λιάνα Κανέλλη**, κατέθεσε μεταξύ άλλων:

«…Το ότι η κα. Τρέμη είπε άθλιο τον Κουρουμπλή και λίγα είπε.

Επίσης, με έχει βρίσει ο Κακαουνάκης, το ότι με έβρισε και τον έβρισα, δεν άπτονταν του Πειθαρχικού θεωρώ, αν και μας επιβλήθησαν ποινές και στους δυο.

Το περιστατικό της παρεμπόδισης του συνταξιούχου, δεν θεωρώ να έγινε από πρόθεση. Αποκλείεται να ευθύνεται γι' αυτό η κα.Τρέμη.

Το περιστατικό με την Κατσέλη, το ότι υπάρχουν χρήματα μέχρι την Δευτέρα, μπορώ να υποθέσω ότι μπορεί να μην υπάρχουν την Τρίτη. Ως προς το σημείο δυο του κατηγορητηρίου, ήταν ένα σχόλιο ρητορικό από δημοσιογράφο, ούτε καν βαθύτερης ανάλυσης. Ουσιαστικά κλείνουμε τη συζήτηση για να πάμε σε άλλο θέμα «ελαφρύ» σχεδόν, πολιτικά και οικονομικά. Υπάρχουν δημοσιογράφοι που θέλουν να επηρεάσουν το κλίμα, αλλά αν μπορούν ή όχι και άλλοι που θέλουν να διαπιστώνουν το κλίμα, χωρίς να το επιτυγχάνουν απαραίτητα…

Επί του προκειμένου, θέση για το δημοψήφισμα εξέφρασαν τα Μέσα, το καθένα κατά τα συμφέροντά του, στα πλαίσια ενός πολιτικού-επικοινωνιακού παιχνιδιού…».

Ο **συν. Παντελής Καψής**, μεταξύ άλλων, είπε:

«Ήταν μια πολύ δύσκολη περίοδος για την πατρίδα μας και της δημοσιογραφίας, πήγαμε σε ένα δημοψήφισμα με οριακά συνταγματικές συνθήκες ως προς την προθεσμία και με ένα πρόδηλα ψευδεπίγραφο ερώτημα. Αυτό έκανε τις συνθήκες εργασίας δύσκολες και τους έβαζε διλήμματα σοβαρά, συνειδησιακά απέναντι στην τυπική υποχρέωση ισότιμης παρουσίασης των απόψεων…

Ο κ. Κουρουμπλής, πιο πριν είχε γίνει μια συζήτηση και υπήρχε μεγάλη αντιπαράθεση, της είχε επιτεθεί έντονα. Σε σχέση με τα συγκεκριμένα, το πρώτο φαντάζομαι ότι δεν έγινε εκ προθέσεως το ότι είπε «δεν βρήκαμε ούτε έναν».

…Το ότι υπήρχαν λεφτά μέχρι τη Δευτέρα σημαίνει ότι μετά τη Δευτέρα δεν θα υπάρχουν λεφτά και είχαν εξαρτήσει τις αποφάσεις από τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος, είναι προφανές ότι ισχύει…

Ως προς το τρίτο, δεν νομίζω η κα. Τρέμη να ήξερε ότι η φωτογραφία ήταν από την Αφρική. Από όσο ξέρω, επειδή ρώτησα, ήταν ένα λάθος του συντάκτη που έκανε το φωτορεπορτάζ, δεν μπορούσε η κα. Τρέμη να το ξέρει…».

Μάρτυρες του **συν. Γιάννη Πρετεντέρη**:

Ο **συν. Γιάννης Καρτάλης**, ανέφερε:

«…Είναι σαφές ότι ο κ. Πρετεντέρης παραπέμπεται με το αιτιολογικό ότι παρέκλινε από το δημοσιογραφικό του έργο και τη δεοντολογία, σύμφωνα με τον Κώδικα Αρχών Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας και το Καταστατικό της ΕΣΗΕΑ. Άρα, ως προς τον Πρετεντέρη νομίζω επ' αυτού έχουμε να κρίνουμε. Πιστεύω λοιπόν για να ληφθεί μια απόφαση με ψυχραιμία ως προς αυτό, θα πρέπει πρώτα να ληφθεί υπόψη το κλίμα το οποίο επικρατούσε κατά τη

διάρκεια αυτής της εκπομπής. Ένα κλίμα ιδιαίτερα οξυμένο από εκατέρωθεν καταγγελίες μεταξύ του Υπουργού κα των δημοσιογράφων. Ως παλαιός δημοσιογράφος, υπηρετώντας το λειτούργημα πάνω από 40 χρόνια, θεωρώ ότι είναι απαράδεκτο να δημιουργείται ένα τέτοιο κλίμα σε δημοσιογραφικές εκπομπές και πιστεύω ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, την κύρια ευθύνη φέρει ο κύριος Υπουργός, καταγγέλλοντας τους δημοσιογράφους ότι «εξακολουθείτε να λειτουργείτε στη λογική του παρακράτους, αυτά που ξέρετε να τα αφήσετε και να τα ξεχάσετε, κάνετε παραπληροφόρηση»…

…

Το συμπέρασμά μου είναι ότι επειδή η πράξη που κατήγγειλε ο Πρετεντέρης είναι ακριβής, δεν υπάρχει κανείς λόγος για παραπομπή του στο ΠΠΣ, λόγω του γεγονότος αυτού…

Το να διορίζει κάποιος πολιτικός είναι σπορ των ελλήνων πολιτικών. Είχε στόχο και τα δυο…».

Ο **συν. Χρήστος Ράπτης**, είπε:

«…Νομίζω ότι δεν υπάρχει κάποιο παράπτωμα διότι πρόκειται για μια αληθινή είδηση. Ο ανηψιός του κ. Κουρουμπλή -Ελευθέριος Κουρουμπλής- όπως αποδεικνύει και αντίστοιχο ΦΕΚ (15.06.15), διορίστηκε με σύμβαση ορισμένου χρόνου στο νοσοκομείο «Ελπίς» (κατέθεσε το σχετικό ΦΕΚ). Από τη στιγμή που στη δουλειά μας κάτι είναι αλήθεια τότε είναι πράγματι η αλήθεια. Θα προσέθετα ότι ως τηλεθεατής, ενοχλήθηκα με τη συμπεριφορά του κ. Κουρουμπλή, ο οποίος αποκάλεσε τον κ. Πρετεντέρη άθλιο. Ως εκ τούτου, θεωρώ ότι δεν υπάρχει κάποιο πεδίο συζήτησης και δεν υπάρχει πειθαρχικό παράπτωμα.

…

Αν ξεφύγουμε από αυτό και μπούμε σε ιδεολογικές και πολιτικές συζητήσεις, θα σας θυμίσω τι εξευτελισμός και στοχοποίηση έχει

γίνει από τον Σύριζα εναντίον του κ. Πρετεντέρη. Νομίζω το ΠΠΣ αυτό εξετάζει, το τι ψηφίζει ο Πρετεντέρης δεν ενδιαφέρει κανέναν…».

Η **συν. Ελένη Βουλτσίδου**, κατέθεσε:

«…Επειδή είδα και το σχετικό βίντεο αρκετές φορές, είχε προηγηθεί μια πολιτική αντιπαράθεση του Κουρουμπλή με τον Πρετεντέρη και μετά ο κ. Κουρουμπλής φώναζε «σας πληρώνει ο ελληνικός λαός, τρώτε τα χρήματα του ελληνικού λαού» Σε απάντησε ο κ. Πρετεντέρης είπε «εγώ δεν πληρώνομαι από τον ελληνικό λαό, αλλά εσείς . Εγώ είμαι φορολογούμενος». «Είστε ψεύτης» είπε ο κ. Κουρουμπλής και έτσι απάντησε «εγώ δεν διόρισα τον ανηψιό μου».

Από όσο γνωρίζω είχαν προηγηθεί δημοσιεύματα και με τη δημοσίευση του ΦΕΚ, αναφορικά με το διορισμό και επειδή δεχόμαστε μηνύσεις από υπουργούς κλπ. από ότι έψαξα ο κ. Κουρουμπλής δεν έκανε καμία μήνυση, αγωγή ή αίτημα για ανασκευή των λεχθέντων…».

Μάρτυρες του **συν. Μανώλη Καψή**:

Ο **συν. Νότης Παπαδόπουλος**, είπε:

«…Ο όρος «προπαγανδιστική» είναι υπερβολικός. Θεωρώ ότι το Mega τήρησε τη δεοντολογία, πρόβαλε και τις δυο απόψεις, είχε πχ και τη μια συγκέντρωση και την άλλη. Για παράδειγμα, στη ζωντανή τηλεοπτική εκπομπή της κας. Σαράφογλου, παρουσιάστηκε η άποψη του κ. Γρηγοριάδη, καλεσμένος σε εκπομπή της, όπου ακούστηκε η άποψη του. Θεωρώ ότι δεν κατηγορείς το κανάλι που σε φιλοξενεί και ήταν υπερβολική η αντίδρασή του. Τη εποχή εκείνη στο «ΒήμαFM» με τον κ. Χιώτη, προσπαθούσαμε να βγάλουμε καλεσμένους υποστηρικτές του Όχι. Αλλά ήταν σχεδόν αδύνατο,

διότι θεωρούσαν ότι έπρεπε να βγαίνουν σε κανάλια που ήταν πιο φιλικά στις απόψεις τους με κύριο κανάλι την ΕΡΤ.

…Όσον αφορά το πλάνο από την Ν. Αφρική, είναι ατυχές και δεν έπρεπε να προβληθεί. Εν πάση περιπτώσει, δεν έπρεπε να παρουσιάζεται ως ελληνική πραγματικότητα.

…

Πιστεύω ότι είναι σοβαρό λάθος. Δεν γνωρίζω αν έγινε σκόπιμα. Στα δελτία ειδήσεων επειδή η ταχύτητα παίζει ρόλο, μπορεί να παίξει κάποιο άλλο πλάνο λάθος. Δεν θυμάμαι αν δημιουργήθηκε θόρυβος και δεν γνωρίζω αν ο κ. Καψής έκανε κάποια διαδικασία για να διαπιστώσει που οφείλετο η λάθος προβολή.

…

θα μπορούσε ο διευθυντής σε τέτοια περίπτωση, να καλέσει το δημοσιογράφο και να ζητήσει εξηγήσεις. Δεν γνωρίζω αν συνέβη αυτό με τον κ. Καψή, αν δηλαδή κάλεσε τους δημοσιογράφους, χωρίς να γνωρίζω βέβαια αν υπήρχε κάποιο θέμα για να το κάνει αυτό».

Ο **συν. Ανδρέας Παπαδόπουλος**, ανέφερε:

«*…**Ερ.:** Το Mega εκείνη την περίοδο, υπέπεσε σε ένα παράπτωμα. Εμφάνισε ένα βίντεο το οποίο ατυχώς ή εσκεμμένα έδειχνε μια κυρία να προσπαθεί να προστατεύσει ανθρώπους που βρίσκονταν στα ΑΤΜ. Όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων το βίντεο ήταν από την Ν. Αφρική και επιβλήθηκε πρόστιμο από το ΕΣΡ. Πιστεύετε ότι η διεύθυνση του σταθμού, δηλαδή ο κ. Καψής, δεν έχει καμία ευθύνη για αυτό;*

***Απ.:** Αν συνέβη κάτι τέτοιο προφανώς και είναι λάθος, δεν γνωρίζω αν ήταν εν γνώσει του κ. Καψή το συγκεκριμένο λάθος ή ήταν επιλογή του αρμόδιου συναδέλφου που έφτιαξε το βίντεο.*

…

θεωρώ ότι ο κάθε δημοσιογράφος πρέπει να λαμβάνει υπόψη του και τις προτροπές του Εποπτικού Οργάνου Δεοντολογίας…».

Απολογούμενη ενώπιον του ΠΠΣ, η **συν. Μαρία Σαράφογλου**, μεταξύ άλλων, είπε:

«…Δόθηκε εντύπωση ότι αναφερόμουν σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Δεν αναφερόμουν, όμως, σε όλους τους πολίτες αλλά στους θεσμικούς φορείς που βγήκαν μέχρι εκείνη την ημέρα στην εκπομπή.

…

Μου είπε «κλέβετε στο ζύγι» και λέω έχουμε φιλοξενήσει έναν αριθμό ανθρώπων, δεν αποκλείσαμε κανέναν, τι φταίμε εμείς που τάσσονταν υπέρ του Ναι. Όταν λέω ότι όλες οι κοινωνικές ομάδες, τάσσονται υπέρ του Ναι, εννοούσα όσες είχαμε φιλοξενήσει στον αέρα της τηλεοπτικής ροής…».

Και σε υπόμνημά της, υποστήριξε, μεταξύ άλλων:

«…Συγκεκριμένα εγκαλούμαι για μια λεκτική αντιπαράθεση που είχα με έναν καλεσμένο-ηθοποιό κατά τη διάρκεια ζωντανής εκπομπής του σταθμού, όπου ο συγκεκριμένος εξύβρισε στον αέρα εμένα προσωπικά και τον σταθμό στον οποίο εργάζομαι και από τον οποίον του δόθηκε βήμα να εκφράσει την άποψή του.

…Ο κ. Γρηγοριάδης άρχισε να εκτοξεύει ύβρεις, προσωπικές εναντίον μου και εναντίον του σταθμού για τον οποίο εργάζομαι, χρησιμοποιώντας επανειλημμένα την έκφραση "χούντα της ιδιωτικής τηλεόρασης". Από επαγγελματικό σεβασμό και μόνο έπρεπε να υπερασπιστώ τον εαυτό μου ως δημοσιογράφος και φυσικά το κανάλι που εκπροσωπώ…».

Απολογούμενη ενώπιον του ΠΠΣ, η **συν. Όλγα Τρέμη**, μεταξύ άλλων, ανέφερε:

«…Δεν νομίζω ότι ένας πολιτικός έχει δικαίωμα να κρίνει τι θα πρέπει να μεταδώσουμε και τι όχι. Μετά πέρασε σε σκληρή επίθεση και εξετράπη η κατάσταση… θεωρώ ότι έπρεπε να εγκαλέσετε τον Κουρουμπλή και όχι τον δημοσιογράφο που υπέστη τον τραμπουκισμό.

…Ήταν άθλια πολιτική συμπεριφορά. Άρα ήταν πολιτική ανταπόδοση, όχι εξυβριστική. Μας προσέβαλε και ήταν άθλια πολιτική συμπεριφορά. Δεν σημαίνει ότι είναι «άθλιος» σε προσωπικό επίπεδο…

Δεν βρίσκαμε πράγματι υποστηρικτές του Όχι. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος ήταν μεγάλη έκπληξη γιατί νομίζω ότι η δυναμική του δεν είχε φανερωθεί στην κοινωνία…

…Υπήρχε ένα τοπίο εκείνη την περίοδο, όπου η Ευρώπη είχε αποστείλει συγκεκριμένο μήνυμα, αν λέγαν αλήθεια ή μπλοφάρανε δεν το ξέρω, αλλά αυτή ήταν η εικόνα. Η Λούκα είναι στο κομμάτι του Σύριζα που προσπαθούσε να πείσει στην κατεύθυνση να υπάρξει συμφωνία με τους δανειστές. Όταν το είπε δημόσια αυτό, ήθελε να ενισχυθεί και στο κόμμα αυτή η συγκεκριμένη θέση της…».

Απολογούμενος ενώπιον του ΠΠΣ, ο **συν. Γιάννης Πρετεντέρης**, μεταξύ άλλων, είπε:

«θεωρώ εντελώς ακατάληπτη την παραπομπή μου, καταρχήν ως προς το περιεχόμενο, διότι η καταγγελία μου ότι ο Κουρουμπλής διόρισε τον ανιψιό του αποδεικνύεται απολύτως ακριβής, απ' τα σχετικά έγγραφα που προσκόμισα.

…

Μπήκε φορτισμένος με πρόθεση σύγκρουσης. Επιτέθηκε αρχικά στην κα. Τρέμη και χτυπούσε το χέρι στο τραπέζι.

…

Ο κ. Κουρουμπλής προσπάθησε να αμφισβητήσει την ηθική βάση της δουλειάς μας με συνέπεια να απαντήσω κι εγώ, αμφισβητώντας την ηθική βάση της δικής του δουλειάς».

Απολογούμενος ενώπιον του ΠΠΣ, ο **συν. Μανώλης Καψής**, μεταξύ άλλων, ανέφερε:

«…Την εποχή που έγιναν τα περιστατικά, ο διευθυντής ειδήσεων ήταν ο κ. Νικ. Στραβελάκης, προφανώς έγινε λάθος από εσάς. Εγώ ανέλαβα δυο ημέρες πριν το δημοψήφισμα.

…

Με εγκαλείτε για πράγματα που συνέβησαν στο κανάλι, ενώ υπεύθυνος ήταν ο κ. Στραβελάκης.

…

Υπέρ του Ναι ήταν η κυβέρνηση, η άποψη αυτή εκπροσωπήθηκε. Δεν υπήρχαν δυο τέτοιες απόψεις, αλλά αυτοί του Όχι συγκροτήθηκαν τις τελευταίες δέκα μέρες.

…

Όπως έμαθα σε ζωντανή σύνδεση και εικάζω ότι η εντύπωση ήταν ότι ο συνταξιούχος πήγαινε να βρίσει τα κανάλια. Δεν θα ήταν ό,τι καλύτερο να γίνει αυτό σε πρωινή εκπομπή».

Ενώ σε υπόμνημά του, υποστήριξε μεταξύ άλλων:

«…Για τη φωτογραφία με τις δυο ηλικιωμένες κυρίες, είναι προφανώς λάθος. Η φωτογραφία δημοσιεύτηκε στον ελληνικό Τύπο, αλλά δεν είναι ελληνική. Αν θυμάμαι καλά και με έχουν πληροφορήσει καλά, η επιλογή της φωτογραφίας ήταν επιλογή του συν. Νίκου Στραβελάκη, τότε Γενικού Διευθυντή Ειδήσεων και

Ενημέρωσης…

Όσον αφορά το περιστατικό με τον συνάδελφο και τον ηλικιωμένο διαμαρτυρόμενο, όπως έμαθα εκ των υστέρων, η αντίδραση του συναδέλφου είχε να κάνει με την πρόθεση του ηλικιωμένου να «βρίσει τα κανάλια» -είναι της μόδας άλλωστε- και όχι με την άρνηση του δημοσιογράφου να του δώσει το λόγο.

Αλλά και πάλι αρμόδιος να σας απαντήσει τι ακριβώς συνέβη είναι ο ίδιος ο συντάκτης και όχι εγώ, αφού το επεισόδιο έγινε σε ζωντανό τηλεοπτικό χρόνο και δεν υπήρχε καμία δυνατότητα παρέμβασης.

…

Καταρχήν, δεν θεωρώ ότι υπάρχει καμία υποχρέωση σε ένα ΜΜΕ να αφιερώσει για διαφορετικές απόψεις τον ίδιο χρόνο. Υπάρχουν απόψεις που σύμφωνα με την εκτίμηση των ανεξάρτητων δημοσιογράφων είναι ενδιαφέρουσες, άλλες αδιάφορες, άλλες παράλογες και άλλες λογικές. Είναι επιλογή των δημοσιογράφων και μόνο, πόσο χρόνο θα αφιερώσουν στη μια ή στην άλλη άποψη.

…

Αν δημιουργήθηκε η εντύπωση πως σε χρονική διάρκεια αφιερώθηκε περισσότερος χρόνος στο Ναι, οφείλεται στο γεγονός ότι ο φορείς της κοινωνίας –συνδικαλιστικοί, εργοδοτικοί, επιστημονικοί- πήραν στην συντριπτική τους πλειοψηφία θέση υπέρ του Ναι».

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Το ΠΠΣ, αφού έλαβε υπόψη τις μαρτυρικές καταθέσεις, τις απολογίες των εγκαλουμένων και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, αποφαίνεται ως ακολούθως:

Η πλειοψηφία:

Το δημοσιογραφικό Σώμα και συγκεκριμένα τα μέλη της ΕΣΗΕΑ , πέρα από τα προβλεπόμενα στο Καταστατικό της Ενώσεως, καθιέρωσαν και τον Κώδικα Αρχών της Δημοσιογραφίας, που ψηφίστηκε το 1998. Όπως τονίζεται στο προοίμιο «Ο Κώδικας Επαγγελματικής Ηθικής και Κοινωνικής Ευθύνης των δημοσιογράφων μελών της ΕΣΗΕΑ έχει στόχο: …Να κατοχυρώσει την ελευθερία της πληροφόρησης και της έκφρασης, την αυτονομία και αξιοπρέπεια του δημοσιογράφου και **να θωρακίσει την ελευθεροτυπία επ αγαθώ της δημοκρατίας και της κοινωνίας…**».

Ακόμη υπογραμμίζει ότι: «Προς το σκοπό αυτό **οι δημοσιογράφοι αυτοδεσμεύονται να εφαρμόσουν και να περιφρουρήσουν τις θεμελιώδεις αυτές αρχές**».

Στο πρώτο άρθρο τονίζεται: «**…Η πληροφόρηση είναι κοινωνικό αγαθό και όχι εμπόρευμα ή μέσο προπαγάνδας…**».

Ανάμεσα στις υποχρεώσεις που περιλαμβάνει η **αυτοδέσμευση** κάθε δημοσιογράφου που εντάσσεται στην ΕΣΗΕΑ είναι: «**Να μεταδίδει την πληροφορία και την είδηση ανεπηρέαστα από τις προσωπικές, κοινωνικές, θρησκευτικές, φυλετικές και πολιτισμικές απόψεις ή πεποιθήσεις του**».

Η ελευθερία της έκφρασης είναι το γνώρισμα της ελευθεροτυπίας, αλλά και αναγκαίο στοιχείο της δημοκρατίας.

Όμως η δημοκρατική λειτουργία απαιτεί ταυτόχρονα να εξασφαλίζεται για όλους η δυνατότητα αυτή, του να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους. Αν λοιπόν η δυνατότητα της ελεύθερης διατύπωσης των απόψεων δεν ισχύει ισότιμα για όλους, δηλαδή δεν τηρείται η ισηγορία, τότε δεν υπάρχει και η λειτουργία της δημοκρατίας. Και αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε προεκλογικές περιόδους ως αξίωση τόσο των πολιτικών φορέων όσο και του εκλογικού σώματος για την διασφάλιση της αντικειμενικής και σφαιρικής ενημέρωσης, ώστε ο κάθε πολίτης να ασκεί με την απαραίτητη πληροφόρηση το εκλογικό του δικαίωμα.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ υπογραμμίζει απόλυτα την βασική αυτή αρχή που πρέπει να διέπει τα ΜΜΕ, σημειώνοντας στο άρθρο 3 ότι **η ισηγορία και ο πλουραλισμός είναι το οξυγόνο της δημοκρατίας.** Επισημαίνει επίσης ότι οι αρχές αυτές «**υπονομεύονται με τη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας των ΜΜΕ σε γιγαντιαίες κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, που αντιμετωπίζουν την κοινή γνώμη σαν καταναλωτή και προσπαθούν να χειραγωγήσουν το φρόνημα, τις συνήθειες και την εν γένει συμπεριφορά της**».

Οι βασικές αυτές αρχές και επιπλέον όσα το Σύνταγμα και ο Νόμος προβλέπουν, αλλά και το κοινό περί δικαίου αίσθημα επιτάσσει, είναι εκείνα που, κατά την πλειοψηφία του Συμβουλίου, πρέπει να εφαρμοστούν στην αντικειμενική, ανεπηρέαστη και ελεύθερη κρίση της εξεταζόμενης υπόθεσης, η οποία ως προς τα πραγματικά γεγονότα έχει ως ακολούθως:

Στα τέλη Ιουνίου 2015 προκηρύχθηκε αιφνιδίως δημοψήφισμα για τις 5 Ιουλίου, με ερώτημα στον ελληνικό λαό να απαντήσει με το ΝΑΙ ή το ΟΧΙ στην αποδοχή ενός κειμένου με σειρά νέων υποχρεώσεων που απαιτούσαν οι δανειστές από την Ελλάδα. Διατυπώθηκαν έντονες αμφισβητήσεις για την συνταγματικότητα,

αλλά και τη χρησιμότητα της κυβερνητικής αυτής απόφασης και επικράτησε πνεύμα σύγχυσης για τη σημασία και τις δρομολογούμενες εξελίξεις της κάθε επιλογής. Στο σύντομο διάστημα των ολίγων ημερών, οι πολίτες κινητοποιήθηκαν υπέρ της μιάς ή της άλλης άποψης, με διάφορες εκδηλώσεις, συγκεντρώσεις, ενυπόγραφες ομαδικές δημοσιοποιήσεις της θέσης τους και κάθε άλλη παρέμβαση, στο πλαίσιο του δημοκρατικού τους δικαιώματος. Προφανώς και από το δημοσιογραφικό κόσμο πολλοί συνάδελφοι με δημόσιες δηλώσεις, αρθρογραφία, συμμετοχή σε οργανωμένα σύνολα κ.λπ. εξέφρασαν τις απόψεις τους υπέρ της μιάς ή της άλλης επιλογής, συμβάλλοντας στον γενικότερο προβληματισμό, με τις γνώσεις, την πληροφόρηση και το κύρος του δημοσιογραφικού λειτουργήματος.

Όπως σε κάθε προεκλογική περίοδο, κρίσιμος ήταν ο ρόλος των ΜΜΕ και ιδίως των τηλεοπτικών, με εύλογη την αξίωση όλων για αντικειμενική, πλουραλιστική και ισότιμη προς κάθε άποψη λειτουργία.

Ενισχυτική προς την κατεύθυνση αυτή ήταν και η από 02.07.15 ανακοίνωση της **Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ενώσεων Συντακτών (ΠΟΕΣΥ)**, στην οποία, μεταξύ άλλων, υπογράμμιζε:

«Στην παρούσα κρίσιμη φάση που διέρχεται ο τόπος, καλείται ο δημοσιογραφικός κόσμος της χώρας να αρθεί για μία ακόμη φορά στο ύψος των περιστάσεων, υπηρετώντας το δημόσιο αγαθό της Ενημέρωσης με υψηλό αίσθημα ευθύνης και με πιστή τήρηση των κανόνων δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

Ενόψει δε του δημοψηφίσματος της Κυριακής, καλούνται οι συνάδελφοι να προβάλουν ισότιμα όλες τις απόψεις, αποφεύγοντας τη μονοδιάστατη παρουσίαση των γεγονότων και τη διάχυση φοβικών συνδρόμων στο κοινωνικό σώμα…».

Πέρα όμως από την ΠΟΕΣΥ, επειδή ήδη είχαν διαπιστωθεί σοβαρές παρεκκλίσεις, παρενέβη και το **Εποπτικό Όργανο Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ**, το οποίο στην προαναφερόμενη από 03.07.15 ανακοίνωσή του μεταξύ άλλων τόνιζε:

«Σε μία δύσκολη συγκυρία για τη χώρα καλείται ο ελληνικός λαός να κάνει τις δημοκρατικές επιλογές του. Βασική προϋπόθεση είναι η αντικειμενική ενημέρωση με σεβασμό της κάθε άποψης, έργο που πρέπει να επιτελούν οι κατά περίπτωση εμπλεκόμενοι δημοσιογράφοι.

Δυστυχώς, ορισμένοι συνάδελφοι κυρίως σε τηλεοπτικά μέσα, αντί να ακολουθούν με την επιβαλλόμενη αυστηρότητα τους κανόνες δεοντολογίας, εκτρέπονται σε παραβατικές συμπεριφορές, υποκαθιστώντας το δημοσιογραφικό λειτούργημα με απροκάλυπτη προπαγάνδα.

…Το Εποπτικό Όργανο Δεοντολογίας, ιδιαίτερα επισημαίνει την ανάγκη αποφυγής διχαστικής ατμόσφαιρας που κατά πρώτο λόγο πλήττει το κοινωνικό σύνολο και την ίδια τη χώρα. Αντίθετα η αναγκαία ενότητα στη βάση λειτουργεί υπέρ του συνόλου και του εθνικού συμφέροντος…».

Επίσης, ανάλογη έκκληση έγινε και από το **Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης** στην οποία ανέφερε:
«Εν όψει του προκηρυχθέντος δημοψηφίσματος την Κυριακή 5 Ιουλίου 2015, το ΕΣΡ καλεί τους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς να τηρούν τους κανόνες δημοσιογραφικής δεοντολογίας και ιδίως να μεταδίδουν με αίσθημα ευθύνης και με πληρότητα κάθε είδηση ή άποψη που σχετίζεται με το ερώτημα που διατυπώθηκε με την απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής και το οποίο θα τεθεί στην κρίση του Ελληνικού λαού την ερχομένη Κυριακή.

Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να παρουσιάζουν τις ειδήσεις με τη νηφαλιότητα και την ψυχραιμία που επιβάλλουν οι συνθήκες, ανεπηρέαστοι από τις τυχόν προσωπικές τους πεποιθήσεις, ώστε

να διαφυλάσσεται η αντικειμενικότητα και να μην προκαλείται αναίτια σύγχυση και πανικός στο κοινό…».

Στις εκκλήσεις αυτές όμως δεν ανταποκρίθηκαν, μεταξύ άλλων, οι τρεις από τους προαναφερόμενους συναδέλφους του Mega, παρότι έχουν διακεκριμένη παρουσία στον χώρο της ενημέρωσης. Με βάση όσα αναφέρονται από τους καταγγέλοντες πολίτες αλλά και όσα με την ενδελεχή έρευνα του Συμβουλίου προέκυψαν, λειτούργησαν σε μία διαδικασία με μονόπλευρη παρουσίαση της μιας από τις δύο απόψεις, παραβιάζοντας απροκάλυπτα την αρχή της ισηγορίας, που ο Κώδικας Δεοντολογίας διακηρύττει ως οξυγόνο της δημοκρατίας. Με το έωλο επιχείρημα ότι δεν ανευρίσκουν οπαδούς της άλλης άποψης δρομολόγησαν μία προκλητική μονομερή ενημέρωση, που οδηγούσε σε έντονες διαμαρτυρίες και σκηνές οξείας αντιπαράθεσης ακόμη και στη διάρκεια ζωντανών εκπομπών. Η μονόπλευρη αυτή λειτουργία, έστω και με προβολή δικαιολογιών, αναφέρεται σε πολλές καταθέσεις των εξετασθέντων μαρτύρων. Άλλωστε χαρακτηριστικό των προθέσεων όχι μόνο των συγκεκριμένων συναδέλφων, αλλά κυρίως των άσχετων προς την δημοσιογραφία επιχειρηματικών φορέων που κατέχουν τα τηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης, είναι το γεγονός πως παρουσίασαν την συγκέντρωση της 29/6 για το ΟΧΙ μόλις σε 40 δευτερόλεπτα, ενώ για τη συγκέντρωση του ΝΑΙ της 30/7 διέθεσαν 8 λεπτά και 10 δευτερόλεπτα, δηλαδή εικοσαπλάσιο χρόνο.

Ανάλογη στάση τήρησαν σχεδόν όλα τα τηλεοπτικά κανάλια με εξαίρεση την ΕΡΤ1, που για τη συγκέντρωση του ΟΧΙ έδωσε 4΄50΄΄ και για τη συγκέντρωση του ΝΑΙ 4΄39΄΄, τηρώντας την ισότιμη αντιμετώπιση.

Η όλη αυτή τακτική ήταν ιδιαίτερα προκλητική και όπως και από εξετασθέντες μάρτυρες επισημαίνεται, μάλλον λειτούργησε αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, καθώς μετριοπαθείς

πολίτες αντιδρώντας στην μονόπλευρη αυτή λειτουργία, παρά τις αρχικές προθέσεις τους, ψήφισαν την αντίθετη από την προβαλλόμενη άποψη.

Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται αντιδεοντολογική η συμπεριφορά της πρώτης συναδέλφου Μαρίας Σαράφογλου σε επεισόδιο με τον ηθοποιό Κλέωνα Γρηγοριάδη. Ειδικότερα όταν εκείνος διαμαρτυρήθηκε πως καλούν μόνο υποστηρικτές του ΝΑΙ, εκείνη απάντησε: «Εμείς φταίμε αν όλες οι κοινωνικές ομάδες είναι με το ΝΑΙ». Ισχυρισμός προκλητικός και προσβλητικός της νοημοσύνης των πολιτών. Πολύ περισσότερο όταν η μονόπλευρη προβολή της μιάς άποψης ήταν μεθοδευμένη, αφού, όπως προαναφέρθηκε, στις δύο συγκεντρώσεις η μία είχε χρόνο 40 δευτερόλεπτα και η άλλη 8 λεπτά και 10 δευτερόλεπτα.

Δυστυχώς στο ίδιο πνεύμα ήταν και η συμπεριφορά της συν. Όλγας Τρέμη, η οποία σε ανάλογο περιστατικό με τον υπουργό θεόδωρο Δρίτσα και σε παρατήρησή του ότι πουθενά δεν προβάλλονται και υποστηρικτές του «ΟΧΙ» από τους αναμένοντες στα ΑΤΜ, η συν. Τρέμη απαντά: «Δεν βρήκαμε ούτε έναν, σας βεβαιώ, ούτε έναν…».

Και βέβαια παραβλέποντας το γεγονός ότι προηγουμένως σε μεσημβρινό δελτίο της ίδιας ημέρας, ρεπόρτερ του σταθμού είχε εμποδίσει συνταξιούχο, ώστε να μην ολοκληρώσει την άποψή του επειδή φαινόταν υποστηρικτής του «ΟΧΙ».

Για τις δύο άλλες περιπτώσεις, που επίσης αφορούν την συν. Τρέμη, κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι

δεν υπάρχει δεοντολογική παράβαση.

Ειδικότερα ως προς το θέμα της δήλωσης Κατσέλη, ένα από τα μέλη της πλειοψηφίας θεωρεί ότι η συνάδελφος παρουσίασε την δήλωση της Λούκας Κατσέλη χωρίς δικό της σχόλιο. Βέβαια η δήλωση μπορούσε να εκληφθεί από τον τηλεθεατή είτε ως καθησυχαστική είτε ως προειδοποιητική, αλλά δεν υπάρχει δημοσιογραφική παρέμβαση. Επίσης, σχετικά με το οικονομικό σχόλιο που ακολούθησε, αφορά αναμετάδοση δημοσιεύματος από ξένη εφημερίδα, από τα πολλά που γίνονταν εκείνη την περίοδο.

Αντίθετα η μειοψηφία δύο μελών θεωρεί πως η προβολή της δήλωσης της Λούκας Κατσέλη έγινε κατά τρόπο εκφοβιστικό για τους πολίτες, όταν μάλιστα είχε και τίτλο «δήλωση-βόμβα της Λούκας Κατσέλη». Στο ίδιο εκφοβιστικό πνεύμα ήταν και η προειδοποιητική αναφορά σε αρνητικές οικονομικές εξελίξεις που καταφανώς δεν είχαν βάση.

Ως προς το ζήτημα με την εικόνα, ένα από τα μέλη της πλειοψηφίας αιτιολογεί την θέση του ως εξής: Η συν. Όλγα Τρέμη δεν ήταν δυνατόν να γνωρίζει ότι η εικόνα που θα προβαλλόταν δεν προερχόταν από την Ελλάδα, όπως παρουσιάστηκε, αλλά από τη Νότια Αφρική. Και ως εκ τούτου δεν μπορεί να της αποδοθεί ευθύνη.

Αντίθετα δύο μέλη θεωρούν ότι ως προς την εικόνα από τη Ν. Αφρική η συν. Τρέμη προφανώς είχε γνώση, αφού περιλαμβανόταν στην ύλη της εκπομπής που παρουσίαζε και δέχθηκε την προβολή της κατά παράβαση της δεοντολογίας. Αλλά και για την περίπτωση που δεν το εγνώριζε δεν αποδοκίμασε ούτε διαχώρισε τη θέση της έναντι των τηλεθεατών, όπως όφειλε.

Ως προς το επεισόδιο με τον υπουργό Παναγιώτη Κουρουμπλή που

σχετίζεται με τους συν. Όλγα Τρέμη και Γιάννη Πρετεντέρη, το Συμβούλιο αποφαίνεται κατά πλειοψηφία, ως ακολούθως: Ο υπουργός είχε λόγο διαμαρτυρίας για την μη ισότιμη παρουσίαση των δύο απόψεων, όπως προεξετέθη. Την θέση του αυτή μπορούσε να την διατυπώσει απόλυτα. Είναι όμως απαράδεκτη η συμπεριφορά του να καθυβρίζει συνεχώς τους συναδέλφους, που τον είχαν προσκαλέσει στην εκπομπή, οι οποίοι και αντέδρασαν. Η συν. Όλγα Τρέμη δυστυχώς ανταπέδωσε τις ύβρεις με τις φράσεις: «Δεν πάτε με τα καλά σας. Είστε άθλιος, είστε αθλιότατος». Ξεφεύγοντας από τα όρια της δεοντολογίας, με δεδομένο όμως ότι υπήρξε πρόκληση.

Ο συν. Γιάννης Πρετεντέρης, με περισσότερη αυτοσυγκράτηση απέφυγε να ανταποδώσει τις ύβρεις, περιοριζόμενος σε επίκληση διορισμού από τον υπουργό συγγενικού του προσώπου, που παρότι διαψεύστηκε από τον υπουργό, τελικά από τα προσκομισθέντα στοιχεία απεδείχθη αληθές. Συνεπώς δεν υπήρξε δεοντολογική παράβαση.

Ως προς τον συν. Μανώλη Καψή η πλειοψηφία θεωρεί ότι ως διευθυντής σύνταξης των ειδήσεων και μάλιστα με την γνωστοποίηση της προαγωγής του, λόγω αποχώρησης του μέχρι τότε διευθυντή ειδήσεων, είχε αυξημένη ευθύνη για τα γενόμενα κατά παράβαση της δεοντολογίας και με παραγνώριση των εκκλήσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΟΕΣΥ και του Εποπτικού Οργάνου Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ για ισότιμη προβολή των δύο απόψεων και αποφυγή δημιουργίας διχαστικού πνεύματος και ανησυχίας στους πολίτες. Όμως απέφυγε να συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση, όπως όφειλε.

Ενδεικτικά, δεν παρενέβη στην προβολή φωτογραφίας από την Νότια Αφρική με ουρές σε ΑΤΜ, η οποία εμφανιζόταν ότι δήθεν προέρχεται από την Ελλάδα. Για το θέμα αυτό υπήρξε και

καταδίκη από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης. Ούτε και εκ των υστέρων αντέδρασε.

Επίσης, δεν παρενέβη στην αντιδεοντολογική ενέργεια ρεπόρτερ του σταθμού, που είχε εμποδίσει συνταξιούχο, ώστε να μην ολοκληρώσει την άποψή του, επειδή φαινόταν υποστηρικτής του «ΟΧΙ»

Στο ίδιο πλαίσιο, επέτρεψε στο απογευματινό δελτίο ειδήσεων στις 04.07.15 να υπάρχει ο τίτλος «Κούρεμα καταθέσεων τουλάχιστον στο 30% σε καταθέσεις άνω των 8.000 ευρώ», προκαλώντας αναστάτωση και ανησυχία στους πολίτες, αναπαράγοντας αβασάνιστα ανυπόστατο δημοσίευμα της εφημερίδας “Financial Times” παρότι αυτό είχε διαψευστεί.

Στην όλη υπόθεση με όσα προεξετέθησαν για την παραβίαση της ισηγορίας και την απροκάλυπτη μονόπλευρη παρουσίαση των δύο απόψεων στο δημοψήφισμα, η πλειοψηφία των τριών μελών επισημαίνει συμπερασματικά τα ακόλουθα:

Όπως ήδη τονίστηκε, η ελευθερία της έκφρασης είναι προφανώς το γνώρισμα της δημοκρατίας, η οποία όμως ως προς την ουσία της λειτουργεί μόνο όταν το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης ισχύει το ίδιο για όλους. Το **δικαίωμα της ισηγορίας**, που ο Κώδικας Δεοντολογίας χαρακτηρίζει ως «**οξυγόνο της Δημοκρατίας**», δεν μπορεί να στραγγαλίζεται, γιατί τότε **δεν υπάρχει δημοκρατία**. Αυτό ισχύει κυρίως και κατ εξοχήν για τα τηλεοπτικά μέσα, που ασκούν μεγάλη και άμεση επιρροή στους πολίτες.

Η αρνητική εικόνα που επικρατεί στο κοινωνικό σύνολο για τον

δημοσιογραφικό κόσμο, λόγω των κρουσμάτων ασέβειας προς τους πολίτες, έχει από παλιά επισημανθεί από την Επιτροπή Διαφάνειας και Δεοντολογίας, που σχηματίστηκε το 2005 στην ΕΣΗΕΑ ,προκειμένου να εξετάσει θέματα δεοντολογίας και αναβάθμισης του κύρους του δημοσιογράφου. Της Επιτροπής προήδρευε ο πρώην πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ Γιώργος Αναστασόπουλος, με θητεία και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με συμπρόεδρο τον Γιώργο Ρωμαίο, που είχε διατελέσει και υπουργός, ενώ μετείχαν και άλλοι διακεκριμένοι συνάδελφοι και μέλη θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Η Επιτροπή στα πορίσματά της , μεταξύ άλλων, επισημαίνει: «**…Η λειτουργία μέσων μαζικής επικοινωνίας, που θα παρέχουν πολύπλευρη και ποιοτική πληροφόρηση, με σεβασμό στον πολίτη, αποτελεί θεμελιώδες αίτημα των σύγχρονων κοινωνιών και σταθερή διεκδίκηση των πολιτών. Η ικανοποίηση του αιτήματος αυτού, προϋποθέτει την ύπαρξη δημοκρατικών και ηθικών αρχών και κανόνων και φυσικά την εφαρμογή και τήρησή τους, από όλους τους φορείς, που συνδέονται με τον τομέα της ενημέρωσης (δημοσιογράφους, ιδιοκτήτες ΜΜΕ και κράτος).**

Προϋπόθεση για την αλλαγή του αρνητικού κλίματος, που επικρατεί εις βάρος του κλάδου, είναι:
1. Η αυστηρή εφαρμογή του Καταστατικού και του Κώδικα Δεοντολογίας, από όλα τα όργανα της ΕΣΗΕΑ.

2. **Η άμεση παραπομπή των παραβατών στα αρμόδια πειθαρχικά όργανα…».**

Μέσα στο πνεύμα αυτό λειτούργησε και το Πειθαρχικό Συμβούλιο, εξετάζοντας την βασιμότητα όσων περιλαμβάνονται στις καταγγελίες εκατοντάδων πολιτών, οι οποίες του διαβιβάστηκαν με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΣΗΕΑ από την τότε προεδρεύουσα συν. Μαρία Αντωνιάδου, προκειμένου να επιληφθεί κατά την προβλεπόμενη διαδικασία. Και μετά από την ενδελεχή έρευνα του Συμβουλίου διαπιστώθηκε η απροκάλυπτη παραβίαση της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, του Νόμου και των δημοκρατικών αρχών κατά το δημοψήφισμα.

Σε όλη αυτή την αρνητική κατάσταση δεν θα πρέπει να παραγνωριστεί ο ρόλος επιχειρηματικών κύκλων, στους οποίους έχουν περιέλθει σχεδόν όλα τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης, που εκπέμπουν μάλιστα από δημόσια συχνότητα, αλλά και τα έντυπα.

Με αυτό το δεδομένο, ο Κώδικας στο ίδιο άρθρο υπογραμμίζει την ανάγκη αντίδρασης των δημοσιογράφων σε ανάλογες πρακτικές, που έρχονται σε αντίθεση με την δημοσιογραφική δεοντολογία και παραβιάζουν τις αρχές της δημοκρατίας.

Δυστυχώς, όμως, οι τρεις ως άνω συνάδελφοι, που διαθέτουν το ανάλογο κύρος από την δημοσιογραφική τους πορεία, δεν διαφοροποιήθηκαν αλλά κινήθηκαν στο ίδιο πλαίσιο με την τακτική των ιδιοκτητών, προκαλώντας τις έντονες αντιδράσεις μεγάλης μερίδας πολιτών, πολλοί από τους οποίους προσέφυγαν διαμαρτυρόμενοι στην ΕΣΗΕΑ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι για παραβάσεις κατά την προεκλογική περίοδο για το δημοψήφισμα παρενέβη και η Εισαγγελία Πρωτοδικών και σύμφωνα με δημοσιεύματα έγινε πρόταση να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο. Αυτό όμως, δεν αναιρεί την πειθαρχική διαδικασία, σύμφωνα με όσα ρητά προβλέπει το Καταστατικό. Οι παραβάσεις της δεοντολογίας δεν έχουν πάντοτε και ποινικό χαρακτήρα, πέραν του ότι δεν είναι γνωστό το αντικείμενο της εισαγγελικής έρευνας.

Ο σεβασμός στην αρχή της ισηγορίας θεωρητικά έχει την καθολική αποδοχή. Στην πράξη όμως, σε πολλές περιπτώσεις που η αρχή αυτή παραβιάζεται, όπως και στην εξεταζόμενη υπόθεση,

δυστυχώς οι αντιδημοκρατικές αυτές πρακτικές έχουν κατά περίπτωση ισχυρούς υποστηρικτές στον ευρύτερο πολιτικοκοινωνικό χώρο, σε εναλλασσόμενους ρόλους, ανάλογα με το ποιούς κάθε φορά εξυπηρετούν και ποιούς ζημιώνουν. Πέραν του ότι η παντοδυναμία των τηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, λειτουργεί απειλητικά και αποτρέπει κάθε σκέψη για οποιαδήποτε παρέμβαση.

Ο συλλογισμός αυτός επαληθεύτηκε απόλυτα με τα όσα ακολούθησαν μετά την διαρροή των αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου, που σχετίζονταν με τις δεοντολογικές παραβάσεις κατά το δημοψήφισμα.

Εξαπολύθηκε μία σφοδρή επίθεση με όπλο την απροκάλυπτη παραπληροφόρηση του κοινωνικού συνόλου, ότι δήθεν το Πειθαρχικό αρνείται την ελευθερία της έκφρασης.

Αποκρύπτοντας την πραγματικότητα, πως το Συμβούλιο στηρίζει απόλυτα την ελευθερία της έκφρασης, αλλά καταδικάζει την φίμωση της αντίθετης άποψης, με κατάφωρη παραβίαση της αρχής της ισηγορίας και των κανόνων της δημοκρατίας. Έτσι το Συμβούλιο επισημαίνει:

Δεν αποτελεί ελευθερία της άποψης, αλλά παρανομία και αντιδημοκρατική συμπεριφορά, όταν παραβιάζεται ο Νόμος, που απαγορεύει την μετάδοση πολιτικών εκπομπών την παραμονή και την ημέρα του δημοψηφίσματος.

Δεν αποτελεί ελευθερία της έκφρασης, αλλά παρανομία και αντιδημοκρατική συμπεριφορά, όταν τρομοκρατούνται οι πολίτες

με φανταστικά σενάρια, προκειμένου να χειραγωγηθούν.

Δεν αποτελεί ελευθερία της άποψης, αλλά αντιδεοντολογική και αντιδημοκρατική συμπεριφορά, όταν σε δύο συγκεντρώσεις για την μία δεν διατίθεται καθόλου χρόνος ή ελάχιστος για να ενημερωθούν οι πολίτες και για την άλλη ο χρόνος που δίνεται είναι εικοσαπλάσιος.

Δεν αποτελεί ελευθερία της έκφρασης, αλλά στραγγαλισμό του δικαιώματος της ισηγορίας και της δημοκρατικής λειτουργίας, όταν παρουσιάζεις με καλεσμένους μόνο την μία άποψη και ουσιαστικά φιμώνεις την αντίθετη, με ευτελή επιχειρήματα ότι δεν βρίσκεις κανέναν που να την υποστηρίζει.

Αυτά τα αρνητικά φαινόμενα καταδικάζει το Πειθαρχικό Συμβούλιο, στηρίζοντας στοιχειώδη δημοκρατικά δικαιώματα όλων των πολιτών, ανεξάρτητα από τις επιλογές τους.

θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εκστρατεία παραπληροφόρησης του κοινωνικού συνόλου δεν περιορίστηκε στην διαστρέβλωση των αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου,. Επεκτάθηκε και σε μία αήθη προσπάθεια απαξίωσης και προσβολής του προσώπου και της επαγγελματικής και κοινωνικής παρουσίας των τριών μελών της πλειοψηφίας, που έχουν μακρά θητεία στη δημοσιογραφία και για πολλοστή φορά εκλέγονται στα θεσμικά συλλογικά όργανα της ΕΣΗΕΑ. Η όλη αυτή προσωπική επίθεση έγινε με το πλεονέκτημα του μονολόγου, καθώς ο Νόμος απαγορεύει τις δημόσιες δηλώσεις σε μέλη δικαιοδοτικών οργάνων ακόμα και όταν θίγονται, καθιερώνοντας το δικαστικό απόρρητο.

Το Πειθαρχικό Συμβούλιο, ούτε θορυβείται ούτε επηρεάζεται από τέτοιες αρνητικές πρακτικές. Επιτελεί την αποστολή του τηρώντας όσα τα θεσμοθετημένα όργανα διακήρυξαν, εφαρμόζοντας όσα το Καταστατικό και ο Κώδικας Δεοντολογίας επιτάσσουν και υπηρετώντας όσα οι δημοκρατικές αρχές υπαγορεύουν.

Η μειοψηφία:

Ένα μέλος της μειοψηφίας τοποθετήθηκε ως ακολούθως:

Ξεκινήσαμε με δεδομένο ότι η στάση των συναδέλφων το επίμαχο διάστημα ήταν προπαγανδιστική και ας μην ορίσαμε καν την έννοια της προπαγάνδας στο Συμβούλιο. θέμα που είχα θέσει σε ένα από τα τρία υπομνήματα μου, την περίοδο των έντονων συνεδριάσεων που προηγήθηκαν. Προσωπικά δεν θεωρώ ότι έγινε από τους συναδέλφους προπαγάνδα και πολύ περισσότερο ότι οι συνάδελφοι κινήθηκαν βάσει σχεδίου για την εξυπηρέτηση εργοδοτικών ή άλλων συμφερόντων. Ήταν κρίσιμη η περίοδος του δημοψηφίσματος και αφορούσε μείζον Εθνικό θέμα. θεωρώ ότι υποστήριζαν ελεύθερα και με ειλικρίνεια την άποψη τους ως είχαν κάθε δικαίωμα.

Επικαλούμαι:

Α) Την απόφαση του εισαγγελέα Πρωτοδικών Κ. Δεληδήμου -που επανειλημμένως έφερα με σχετικό δημοσίευμα στις συνεδριάσεις, αλλά δεν ελήφθη υπόψη- και ο οποίος έστειλε την υπόθεση στον εισαγγελέα Εφετών για έγκριση αρχειοθέτησης (σ.σ. κοινώς να τεθεί στο αρχείο). Κι αυτό επειδή ακριβώς έκρινε πως οποιαδήποτε παρέμβαση στο όλο θέμα, θα συνιστούσε παραβίαση των άρθρων 2, 5Α και 14 του Συντάγματος (περί ελευθερίας της γνώμης, για το δικαίωμα στην πληροφόρηση, την ελευθερία του Τύπου και την απαγόρευση της λογοκρισίας και κάθε άλλου

προληπτικού μέτρου). Θυμίζω ότι η δικαστική έρευνα αφορούσε την τυχόν παραβίαση της εκλογικής νομοθεσίας, αλλά και αν διαπράχθηκαν τα αδικήματα της απόπειρας επηρεασμού των ψηφοφόρων και της απόπειρας νόθευσης εκλογικού αποτελέσματος. Η εξέλιξη αυτή ετέθη μάλιστα ως θέμα ημερήσιας διάταξης στην πρώτη συνεδρίαση του ΠΠΣ για την επίμαχη υπόθεση.

Β) Τις σχετικές διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και συγκεκριμένα άρθρο 10 σύμφωνα με το οποίο: «Παν πρόσωπο έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως».

Γ) Τις απόψεις μου, που επανειλημμένως εξέθεσα είτε προφορικώς είτε γραπτώς, με τρία στη σειρά υπομνήματα (10.07.15, 06.10.15 και 20.10.15) σύμφωνα με τα οποία «διαφωνώ κάθετα με την ουσία της υπόθεσης αλλά και τη διαδικασία που ακολουθήσαμε κατά την έρευνα της υπόθεσης» αλλά και της ίδιας της αρμοδιότητας του οργάνου που ανέλαβε την υπόθεση πάντα βάσει πλειοψηφίας.

Ενδεικτικά αναφέρω την άποψη που έθεσα με το από 06.10.15 υπόμνημα μου ότι σύμφωνα με το **άρθρο 8 του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας**: Οι παραβάσεις των υποχρεώσεων των δημοσιογράφων που απορρέουν από αυτόν τον Κώδικα «ελέγχονται από τα δύο Πειθαρχικά Συμβούλια, συνερχόμενα σε κοινή συνεδρίαση, μέχρις ότου τροποποιηθεί το Καταστατικό…». Θυμίζω ότι έθεσα **θέμα αρμοδιότητας** του Οργάνου που θα εξέταζε τη μείζονα αυτή υπόθεση. Τελικώς ετέθη -προς συζήτηση με αίτημα έξι μελών- σε Κοινή Σύσκεψη των δύο Πειθαρχικών Συμβουλίων και η οποία αποφάνθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι αρμόδιο Όργανο είναι **κατά πάγια πρακτική** το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό.

Δ) Το προοίμιο του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας του Δημοσιογραφικού επαγγέλματος -όπως επίσης εξέθεσα σε υπόμνημα

μου -το οποίο προβλέπει ότι κυρίαρχος στόχος του Κώδικα είναι «να κατοχυρώσει την ελευθερία της πληροφόρησης και της έκφρασης, την αυτονομία και αξιοπρέπεια του δημοσιογράφου…».

Κατόπιν τούτων, θεωρώ ότι οι συνάδελφοι έκαναν ελεύθερα και ανεμπόδιστα τη δουλειά τους, ως έχουν δικαίωμα και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, στο μέτρο των ακραίων συνθηκών που επικράτησαν την περίοδο εκείνη.

Οφείλω να επισημάνω ότι η αρχική τυπική συναίνεσή μου στον πειθαρχικό έλεγχο ενός εκ των εγκαλουμένων, έγινε με το σκεπτικό να γίνει εξαντλητική έρευνα, κατά το πρότυπο της Δικαιοσύνης που εκείνη την εποχή ξεκίνησε προκαταρκτική έρευνα για τυχόν παραβίαση της εκλογικής νομοθεσίας.

Για τον Μανώλη Καψή θεωρώ ότι είναι πειθαρχικά μη ελεγκτέος:

Γιατί ο διευθυντής ΜΜΕ είναι υποχρεωμένος να εγγυάται την πολυφωνία και την ελευθερία της γνώμης των δημοσιογράφων του μέσου που διευθύνει και σε καμία περίπτωση να παρεμβαίνει για τον επηρεασμό της γνώμης των συνεργατών του.

Γιατί ασπάζομαι την απόφαση της ανωτέρω εισαγγελικής αρχής να στείλει την υπόθεση στο αρχείο, αφού πρώτα εξέτασε : Αν τα ΜΜΕ υπέπεσαν στο αδίκημα της παραβίασης της εκλογικής νομοθεσίας την επίμαχη περίοδο και αν διαπράχθηκαν τα αδικήματα της απόπειρας επηρεασμού των ψηφοφόρων, αλλά και της απόπειρας νόθευσης εκλογικού αποτελέσματος.

Γιατί παραδέχθηκε ότι ήταν «λάθος» η φωτογραφία (που όπως αποδείχθηκε ήταν από ξένη χώρα) με τις δύο ηλικιωμένες γυναίκες σε ουρά τραπέζης και την οποία εμφάνισε το Mega σε δελτίο ειδήσεων. Και γιατί αρμόδια αρχή για την παραπλανητική αυτή φωτογραφία είναι το ΕΣΡ, το οποίο επέβαλλε **πρόστιμο** ύψους 20.000 ευρώ στον τηλεοπτικό σταθμό **MEGA** με την απόφαση αριθ. 301/17.9.2015.

Και τέλος γιατί δικαιολόγησε επαρκώς την εντύπωση που δημιουργήθηκε ότι αφιερώθηκε περισσότερος χρόνος από το κανάλι στη μία πλευρά,με το επιχείρημα ότι: την άλλη πλευρά υποστήριζε τότε η κυβέρνηση, «που φυσικά είχε τη μερίδα του λέοντος στον τηλεοπτικό χρόνο».

Για την Όλγα Τρέμη θεωρώ ότι είναι πειθαρχικά μη ελεγκτέα:

Α΄ Κατηγορία: «δεν βρήκαμε κανέναν, σας διαβεβαιώ» Γιατί όπως προέκυψε από την απολογητική διαδικασία απάντησε με ειλικρίνεια προς τον κ. Δρίτσα αναφερόμενη στο υλικό των δηλώσεων που είχαν οι συνεργάτες του σταθμού από πολίτες γιατί σύμφωνα με την ίδια: «οι άνθρωποι ήταν σιωπηλοί στις ουρές» δεδομένου ότι δεν είχαν ακόμη κατασταλάξει. Απόδειξη το αποτέλεσμα- έκπληξη για τις δημοσκοπήσεις που βγήκε από την κάλπη.

Β' Κατηγορία: Γιατί προκλήθηκε από επιθετική και αναλόγου φρασεολογίας συμπεριφορά του καλεσμένου στην εκπομπή του Mega το βράδυ των αποτελεσμάτων, με αφορμή προηγούμενο ρεπορτάζ από είδηση του πρακτορείου Reuters για «παράλληλο νόμισμα», που βεβαίως επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια από τον ίδιο τον αρμόδιο υπουργό Γιάνη Βαρουφάκη. Γιατί σε κλίμα απόλυτης οξύτητας δεν είναι εύκολο να φερθείς με απόλυτη ψυχραιμία σε μια δεδομένη στιγμή και πάντως δεν μπορείς να κατηγορείσαι συλλήβδην για αντιδεοντολογική και προπαγανδιστική συμπεριφορά από ένα τέτοιο συμβάν.

Για τη Μαρία Σαράφογλου θεωρώ ότι είναι πειθαρχικά μη ελεγκτέα:

Γιατί στην αντιπαράθεση της με τον κ Κλέωνα Γρηγοριάδη, δέχθηκε επίθεση σε προσωπικό επίπεδο και ύβρεις χωρίς να προκαλέσει τον καλεσμένο της και υπερασπίστηκε την επαγγελματική της ευπρέπεια ως είχε δικαίωμα. Η συνάδελφος

είχε δώσει το λόγο στον φιλοξενούμενο της εκπομπής για οχτώ και πλέον λεπτά, προκειμένου να μιλήσει ως εκπρόσωπος ομάδας πολιτών υπέρ του ΝΑΙ που μόλις είχε συσταθεί για να εισπράξει τελικά -αντί τοποθέτησης- την επιθετική κριτική του καλεσμένου για τον χρόνο που διέθετε το κανάλι στις απόψεις των δύο πλευρών.

Γιατί παραδέχθηκε ότι έκανε μία «λεκτική υπέρβαση» λόγω της έντασης του διαλόγου χωρίς όμως προπαγανδιστική διάθεση αλλά και γιατί με τη φράση της «δεν φταίω εγώ αν όλες οι κοινωνικές ομάδες τάσσονται υπέρ του ΝΑΙ» επί της ουσίας αποτύπωνε ένα μεγάλο μέρος της πραγματικότητας, αφού μέχρι τότε, η πλειοψηφία των θεσμικών οργάνων (εργατικές και επαγγελματικές ενώσεις, εμπορικοί σύλλογοι, επιμελητήρια, κινήσεις πολιτών κ.α.) τάχθηκαν τους υπέρ της μίας πλευράς.

Σε ό,τι αφορά την ποινή, επειδή μου διασαφηνίστηκε από το νομικό σύμβουλο της ΕΣΗΕΑ ότι πρέπει να μετέχω της ψηφοφορίας καίτοι διαφωνώ με την ετυμηγορία, επέλεξα να προτείνω ένα μήνα διαγραφή ως **την μικρότερη εφέσιμη ποινή**. Σε μια μόνο περίπτωση και μόνο μετά από την αδυναμία ολοκλήρωσης της ψηφοφορίας, προσχώρησα σε μια από τις επικρατέστερες προτάσεις, επιλέγοντας να συναινέσω στην μικρότερη ποινή.

Το άλλο μέλος της μειοψηφίας είχε την εξής άποψη:

Από τα στοιχεία που είχα ενώπιον μου, δηλαδή, το κατηγορητήριο, τις μαρτυρικές καταθέσεις και τα υπομνήματα των παραπεμφθέντων, προκύπτει ότι δεν είχε τελεστεί κανένα πειθαρχικό παράπτωμα και δεν έπρεπε να είχαν διωχθεί πειθαρχικά, δεδομένου ότι δεν επρόκειτο περί «προπαγάνδας», αλλά περί ελευθερίας της έκφρασης, συνταγματικά κατοχυρωμένης και της προστασίας της ελευθεροτυπίας, που αποτελεί τον πυρήνα του Καταστατικού
μας και του Κώδικα Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ. Για αυτούς τους

λόγους και βάσει όλων των στοιχείων που ήρθαν ενώπιον μου, ψήφισα υπέρ της αθωότητάς τους, αφού προηγουμένως είχα ταχθεί ως προανέφερα κατά της πειθαρχικής τους δίωξης.

Κατόπιν αυτών:

1. Με **ψήφους 3 έναντι 2** κρίθηκε ότι η συν. **Μαρία Σαράφογλου** είναι **ελεγκτέα**, για παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού και άρθρου 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και του εδαφίου δ' του ιδίου άρθρου. Η μειοψηφία την έκρινε μη ελεγκτέα.

Με ψήφους 3 έναντι 2 αποφασίστηκε η **επίπληξη με ανάρτηση της απόφασης** ενώ η μειοψηφία πρότεινε προσωρινή διαγραφή 3 μηνών από τα μητρώα της ΕΣΗΕΑ.

2. Ως προς την συν. **Όλγα Τρέμη**:

Για την πρώτη περίπτωση με **ψήφους 3 έναντι 2** κρίθηκε **ελεγκτέα**, για παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού και άρθρου 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και των εδαφίων γ' και δ' του ιδίου άρθρου. Η μειοψηφία την έκρινε μη ελεγκτέα.

Με **ψήφους 3 έναντι 2** αποφασίστηκε η **επίπληξη με ανάρτηση της απόφασης**. Από τη μειοψηφία, ένα μέλος ψήφισε την προσωρινή διαγραφή 3 μηνών από τα μητρώα της ΕΣΗΕΑ και ένα μέλος την προσωρινή διαγραφή 1 μηνός

Για την δεύτερη και την τρίτη περίπτωση, με **ψήφους 3 έναντι 2** κρίθηκε ότι η συν. **Όλγα Τρέμη δεν είναι ελεγκτέα καθώς δεν υπάρχει παράβαση της δεοντολογίας**. Η μειοψηφία την έκρινε ελεγκτέα, κατά το κατηγορητήριο.

Για την τέταρτη περίπτωση, με **ψήφους 3 έναντι 2** κρίθηκε ότι είναι **ελεγκτέα**, για παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού. Η μειοψηφία την έκρινε μη ελεγκτέα.

Με **ψήφους 3 έναντι 2** αποφασίστηκε η **απλή επίπληξη.** Η μειοψηφία ήταν υπέρ της προσωρινής διαγραφής 1 μηνός από τα μητρώα της ΕΣΗΕΑ.

3. Με **ψήφους 4 έναντι 1** κρίθηκε ότι ο εγκαλούμενος συν. **Γιάννης Πρετεντέρης** είναι **πειθαρχικά μη ελεγκτέος**. Η μειοψηφία τον έκρινε ελεγκτέο κατά το κατηγορητήριο.

4. Ο συν. **Μανώλης Καψής** κρίθηκε με ψήφους 3 έναντι 2 ελεγκτέος και για τις τρεις περιπτώσεις

για παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' του Καταστατικού και άρθρου 1, παρ. 1, του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και των εδαφίων γ' και δ' του ιδίου άρθρου. Η μειοψηφία τον έκρινε πειθαρχικά μη ελεγκτέο.

Για την πρώτη, με **ψήφους 4 έναντι 1** του επιβλήθηκε η **επίπληξη με ανάρτηση της απόφασης**, ενώ η μειοψηφία ήταν υπέρ της προσωρινής διαγραφής 1 μηνός.

Για τις δύο άλλες περιπτώσεις με **ψήφους 3 έναντι 2** του επιβλήθηκε η **επίπληξη με ανάρτηση της απόφασης**. Από τη μειοψηφία, ένα μέλος πρότεινε την προσωρινή διαγραφή 6 μηνών από τα μητρώα της ΕΣΗΕΑ και το άλλο μέλος πρότεινε την προσωρινή διαγραφή 1 μηνός.

Η απόφαση καθαρογράφηκε την Τρίτη, 31.05.16.

Η πρόεδρος

Η γραμματέας

Αγγελική Γυπάκη

Μαρία Χριστοφοράτου